herpy

SKILDPADDER

Yellow-Footed Tortoise

Chelonoidis denticulatus

Chelonoidis denticulatus er en stor, mørk skovskildpadde fra Amazonas og de tilstødende skove med gule til orange skæl på hoved og ben. Skjoldet er typisk 35-45 cm langt, og i nogle bestande bliver dyrene 60-70 cm. Arten kan leve i mere end 50 år, kræver jævn varme og høj luftfugtighed hele året og æder blade, frugt og lidt animalsk føde.

Familie: Testudinidae Tidligere navn: *Chelonoidis denticulata; Geochelone denticulata; Testudo denticulata; Testudo tabulata*
Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**35-70 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**50-60 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Tørskov og regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**320 × 160 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**96-120 mdr.**
Kuldstørrelse	**2-7 æg**
Inkubation	**120-190 dage** ved 29-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr (som alle landskildpadder, Testudinidae spp.). Køb og salg kræver derfor dokumentation for lovlig oprindelse, og indførsel fra lande uden for EU kræver CITES- og EU-papirer. Arten står ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023).

Om arten

Chelonoidis denticulatus er den største landskildpadde på det sydamerikanske fastland. Rygskjoldet (carapax) er langt, ovalt og højt hvælvet med næsten parallelle sider, en flad rygrække og en svag top mod bagenden. Det er gulbrunt til mørkebrunt, ofte næsten sort langs pladernes kanter, med en lys gul, orange eller lysebrun plet midt i hver plade. Bugskjoldet er gulbrunt og mørkner mod sømmene. Hoved og ben er sorte med gule til orange skæl, og bagbenene er kraftige og elefantagtige. Unge dyr har svagt takkede skjoldkanter foran og bagpå og en takket første randplade.

Alle mål i teksten er skjoldlængden. Voksne dyr er typisk 35-45 cm, i nogle bestande 60-70 cm, og det største kendte dyr er en hun på 94 cm. Hannerne er i gennemsnit lidt større, men de største dyr er hunner. Hannen har et dybt indadbuet bugskjold, en tydelig talje og en længere, kraftigere hale, som bæres lagt ind til siden. Hunnen har en kort, kegleformet hale. Arten kan

forveksles med *Chelonoidis carbonarius*: *C. denticulatus* har et bredere og mere afrundet skjold, gule frem for røde skæl og en takket første randplade hos unge dyr. Da den voksne størrelse varierer meget, er det en fordel at kende forældredyrenes størrelse og oprindelse.

Artsnavnet *denticulatus* betyder "fint tandet" og hentyder til de takkede skjoldkanter hos unge dyr. Arten blev beskrevet af Carl von Linné i 1766 som *Testudo denticulata*. Navnet stod længe som *denticulata*, og arten har også været ført under slægten *Geochelone*.

Udbredelse og levested

Chelonoidis denticulatus findes i store dele af det nordlige Sydamerika øst for Andesbjergene: det sydøstlige Venezuela, Guyana, Surinam og Fransk Guyana, Amazonområdet i Brasilien samt det østlige Ecuador, Colombia, det nordøstlige Peru og det nordlige og østlige Bolivia. En isoleret bestand lever i det østlige Brasilien, og arten findes også på Trinidad. Den er desuden kendt fra Guadeloupe i De Små Antiller, men den bestand er ikke med på kortet, fordi det er uklart, om den er oprindelig.

Arten er mest knyttet til sammenhængende skov. Bestandene presses af jagt til føde, indsamling af æg og voksne dyr og ødelæggelse af levestederne, og arten er vurderet som sårbar (VU) på IUCN's rødliste.

> **Oprindelig udbredelse:** Venezuela, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Brasilien, Ecuador, Colombia, Peru, Bolivia og Trinidad og Tobago.

LEVESTED

Arten lever i fugtig regnskov og tørrere skov og i skovbælter op til savanne og græsland. Der er uenighed om, hvilken naturtype den foretrækker, men den er mere knyttet til tæt, skyggefuld skov end *Chelonoidis carbonarius*. Hvor de to arter lever side om side, er *C. carbonarius* rykket ud i det åbne land, mens *C. denticulatus* er blevet i skoven. Klimaet er varmt og fugtigt med små udsving i temperaturen året rundt, og aktiviteten stiger, når regntiden begynder. Arten går ikke i vinterhvile.

Dyrene opholder sig meget i løv og underskov og ved vand. De æder mange slags blade, græs, blomster, nedfaldne frugter, svampe, ådsler og langsomme smådyr som snegle og orme. De strejfer om uden faste territorier, og hannerne kæmper ved at forsøge at vælte hinanden.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Chelonoidis denticulatus passes i store træk som den nære slægtning *Chelonoidis carbonarius*, men er en mere udpræget skovart, der kræver mere skygge, mere stabil varme og en jævnt høj luftfugtighed. Den er sværere at holde godt end *C. carbonarius*, og den store voksenstørrelse kræver meget plads.

I Danmark er det indendørs anlæg dyrets hjem det meste af året. Den mindste størrelse for et voksent dyr er 8 gange skjoldlængden i længden og 4 gange i bredden. Til et dyr på 40 cm giver det 320 × 160 cm, og siderne skal være mindst 60 cm høje. Et dyr på 50 cm skal have mindst 400 × 200 cm. Brug et lukket terrarium eller et bord med låg, så luftfugtigheden kan holdes oppe. Sæt en uigennemsigtig kant på 10-15 cm foran på glasfronten, så dyret ikke går og stresser mod glasset. Unger kan bo i en stor plastkasse eller et lukket skildpaddebord på mindst 90 × 60 cm med samme indretning.

Udendørs ophold er kun et supplement på varme sommerdage, og dyret skal ind, når dagen er under omkring 18 °C. Indhegningen skal være tæt beplantet med ugiftige planter og have rigelig skygge, en uigennemsigtig væg på mindst 40 cm og net mod rovdyr og kragefugle. Falder natten under 18 °C, skal dyret have et lukket, opvarmet læskur eller tages ind.

Bunden skal holde på fugten: en blanding af muld, kokosfiber, bark og langfibret sphagnum i mindst 10 cm. Læg løv ovenpå. Indret med flere skjul, hule stammer og en mudderpyt. Mindst ét skjul skal være fugtigt, og der skal være et mørkt, roligt skjul i den kølige ende.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

TEMPERATUR

Lufttemperaturen er 26-29 °C om dagen, og solpladsen under varmelampen er 29-32 °C, målt på selve underlaget. Den køligere ende er 24-26 °C. Om natten må temperaturen falde til 20-23 °C, men aldrig under 18 °C. Brug flere halogenlamper eller en blanding af varmelamper og strålevarme med termostat, så varmen fordeles over en stor solplads. Lampen skal sidde mindst 30 cm over skjoldet.

Arten tåler udsving og kulde dårligere end *C. carbonarius* og skal ikke i vinterhvile. Over 32 °C skal der være rigelig skygge og et køligere sted at trække hen. Tag ikke dyret ud af varmen til en kold stue i længere tid.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden er ikke målt for arten; 70-90 % er lånt fra *C. carbonarius* og passer til en fugtig skovart. Substratet skal være jævnt fugtigt uden at stå i vand. Fugt jordlaget og overfladerne dagligt med en tryksprøjte eller et tågeanlæg, og læg en del af låget til, så fugten bliver, mens der stadig er ventilation. Et fugtigt skjul med fugtet mos eller løv er altid nødvendigt.

Arten elsker at ligge i vand. Giv en stor, lav vandskål eller et badekar, som dyret let kan komme ind og ud af; vandet skal være 2-3 cm dybt til unger og højst 7 cm til voksne. Skål og vand skiftes dagligt. Unger tørrer hurtigt ud, og hævede, lukkede øjne er et tidligt tegn. De får et knoldet skjold, hvis luften er for tør, og bades derfor i lunkent vand flere gange om ugen.

LYS OG UVB

C. denticulatus er dagaktiv, men en skyggeelskende skovart, der ikke soler sig i skarpt lys som ørkenarter. UVB er alligevel nødvendig: mål UV-indekset 2,0-3,0 på solpladsen (Ferguson-zone 2). Det opnås fx med et T5 HO UVB-rør på 6 % i 30-35 cm afstand. Zonen er lånt fra *C. carbonarius*. Skift røret efter producentens anvisning, fordi udbyttet falder, længe før røret går ud.

Supplér med en LED-lampe med dagslys omkring 6500 K, og lad lyset være tændt omkring 12 timer om dagen året rundt. Timer udendørs i varmt vejr supplerer UVB-røret, men glas og plexiglas stopper UVB.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

C. denticulatus er altæder. I naturen æder den blade, græs, blomster, nedfaldne frugter, svampe, ådsler og langsomme smådyr. Frugt fylder lidt mere i kosten end hos *C. carbonarius*, men basis er stadig blade.

Basisfoderet er mørke bladgrøntsager og urter som cikorie, endivie, mælkebøtte, kløver og vejbred, suppleret med grønt som squash, peberfrugt og grønne bønner. Frugt som bær, melon, papaya, mango og blommer gives i mindre mængder, og spiselige svampe tages gerne. Animalsk føde som regnorme og snegle fra opdræt gives to til fire gange om måneden.

Unger fodres dagligt, voksne dagligt eller hver anden dag med så meget, de kan æde på 15-20 minutter. Fodr på en flad skål eller sten. Drys et kalk- og vitamintilskud over foderet et par gange om ugen, og lad en sepiaskal ligge fremme. For hurtig vækst fra for meget protein giver et knoldet skjold.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og nysgerrig, men ofte lidt mere tilbageholdende end *C. carbonarius*, og den opholder sig helst tæt på dækning. Mange dyr bliver dog tillidsfulde og kommer frem, når der er mad. Løft altid dyret nedefra med begge hænder under bugskjoldet, og hold det lavt over underlaget.

Dyret kan holdes alene eller i en gruppe, men gruppehold kræver meget plads og mange skjul, og hannerne kæmper ved at forsøge at vælte hinanden. Bland ikke arten med andre skildpadder, fordi de kan smitte hinanden.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har et indadbuet bugskjold, en tydelig talje og en længere, kraftigere hale. Hunnen har en kort, kegleformet hale. I naturen bliver dyrene kønsmodne efter omkring 8-10 år. Antallet og størrelsen af æg stiger med hunnens størrelse.

PARRING

Parring kan ske hele året, men aktiviteten stiger med regntiden. Hannen rykker hovedet frem og tilbage mod andre dyr, og et dyr, der ikke svarer, er en hun. Han snuser til hendes kloak og bestiger hende, mens han udstøder klukkende lyde i et fast mønster. Rivaliserende hanner kæmper. Giv hunnen mange skjul og mulighed for at komme væk fra hannen, og hold ikke flere hanner sammen med få hunner.

ÆGLÆGNING OG KULD

Giv hunnen en kasse med dyb, løs og fugtig jord, hvor hun kan grave rede. Antallet af æg pr. kuld er ikke dokumenteret for arten; 2-7 i boksen er lånt fra *C. carbonarius*. En hun lægger 6-16 æg om året, flere jo større hun er, og ikke alle hunner lægger hvert år. Æggene har en skør skal, er aflange til runde og 3-6 cm i diameter. Antal kuld pr. år er ikke dokumenteret.

INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt uden at blive vendt til en rugemaskine med fugtig vermiculit (1:1 med vand efter vægt) og en luftfugtighed på 70-80 %. Rugetid og temperatur er ikke dokumenteret for arten; tallene er lånt fra *C. carbonarius*, hvor æggene klækker efter 120-190 dage, i gennemsnit omkring 145 dage, ved 29-31 °C. Ungen kan blive i ægget i nogle dage, efter at den har åbnet det, mens blommesækken optages.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige fra klækningen og begynder at æde kalkrige planter. Hold dem på fugtig køkkenrulle, til navlen er helet, og derefter i en lukket kasse med høj luftfugtighed (omkring 75 %), et fugtigt skjul, en bund af jord, sphagnum og løv og en varm plet på 29-32 °C. Giv UVB, en meget lav vandskål og et lunkent bad flere gange om ugen. Unger tørrer hurtigt ud, og for tør luft giver et knoldet skjold, som ikke kan rettes op igen.

Sundhed og typiske fejl

De hyppigste problemer skyldes pasningsfejl:

- Luftvejsinfektion: løbende næse, hvæsende vejrtrækning, åben mund og sløvhed. Skyldes for lav luftfugtighed, kulde eller begge dele. Skal en dyrlæge til.
- Knoldet skjold (pyramiding): for lav luftfugtighed i vækstårene, for lidt UVB eller kalk og for hurtig vækst. Det kan ikke rettes bagefter.
- Udtørring: især hos unger.
- Parasitter: almindeligt hos nyindførte dyr. Tegn er løs afføring, slim og vægttab.

Vej dyret regelmæssigt: vægttab er ofte det første tegn, fordi krybdyr skjuler sygdom. Et nyt dyr skal i karantæne, før det kommer sammen med andre skildpadder. Kontakt en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret ikke spiser i et par uger, taber sig eller har væske fra næsen. Vask hænder før og efter kontakt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.